

TE-TOIMISTON MENETTELY TYÖTARJOUSTEN LÄHETTÄMISESSÄ

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille osoittamassaan 6.7.2020 päivätysssä kirjoituksessa arvostellut TE-toimiston menettelyä työtarjousten lähettämisessä. Kantelija on arvostellut työtarjousten lähettämistä siten, että reagointiaika on todella lyhyt. Hänelle oli 6.7.2020 tullut työtarjous, jossa oli päiväys 1.7.2020 ja johon hakuaika päättyi 8.7.2020. Kantelijan mukaan näin oli käynyt useamman kerran, eikä reagointiaikaa ollut aina edes näin paljon. Lisäksi työtarjoukset eivät aina tule paperiversiona, vaan ainoastaan TE-palvelujen Oma asiointi –sivulle, mikä ei kantelijan mielestä ole oikein.

SELVITYS

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) on antanut 21.10.2020 päivätyn lausunnon, jonka liitteenä TE-toimiston 14.10.2020 päivätty selvitys asiakirjoineen.

Lausunto ja selvitys lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

Selvityksen mukaan kantelijalle oli tehty vuonna 2020 selvityksen antamisajankohtaan mennessä kolme työtarjousta, jotka oli lähetetty 3.3.2020, 17.3.2020 ja 1.7.2020 Työtarjoukset lähetetään työnhakijoille e-kirjeenä Postin kautta. Ne näkyvät myös verkossa työnhakijan Oma asiointi –sivuilla.

Kantelijalle 3.3.2020 lähetetyn työtarjouksen hakuaika päättyi 29.3.2020 ja 17.3.2020 lähetetyn työtarjouksen hakuaika päättyi 24.3.2020. Viimeksi mainittu työpaikka oli ilmoitettu avoimeksi

17.3.2020. Työtarjoituksen lähettämisestä oli lähetetty kantelijalle myös tekstiviesti 17.3.2020. Tekstiviestissä todettiin seuraavasti: ” Hei, lähetin sinulle tarjouksen puutarha-alalle. Työtarjoituksen viimeinen hakupäivämäärä on 24.3. Löydät tarjouksen TE-palveluiden Oma asiointista”. Työtarjous ja tekstiviesti siitä oli lähetetty samana päivänä, kun työpaikka oli tullut avoimeksi.

Kantelussa mainittu työpaikka oli tullut avoimeksi 24.6.2020, ja työtarjous oli lähetetty kantelijalle 1.7.2020. Hakuaika päättyi 8.7.2020, ja kantelijan mukaan hän oli saanut työtarjoituksen 6.7.2020.

TE-toimiston selvityksen mukaan työnantajat ilmoittavat avoimista työpaikoista usein nopeilla hakuajoilla, joihin TE-toimistot pyrkivät nopeasti vastaamaan. Postitse lähetettävät työtarjoukset ovat matkalla postinkulun vaatiman ajan usein useita päiviä, joten nopeissa tilanteissa aikaa vastata työtarjouksiin on niukasti. TE-toimiston mukaan kantelija oli saanut työtarjoukset ajoissa ja voinut hakea työpaikkoja hakuaikana. Kantelija oli työllistynyt 1.7.2020 tarjottuun työpaikkaan.

RATKAISU

Arviointi

ELY-keskus on viitannut julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012) annetun lain 2 luvun 8 §:n 1 momentin säännökseen työttömän työnhakijan yleisistä velvollisuuksista. Pykälän mukaan työttömän työnhakijan yleisenä velvollisuutena on hakea työtä ja koulutusta. Työtön työnhakija on myös velvollinen osallistumaan työnhakijan haastatteluihin sekä työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen. Lain 2 luvun 9 §:n mukaan työ- ja elinkeinoviranomaisen on tarjottava työtä ja koulutusta sekä järjestettävä työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan sisältyviä palveluja työ- ja elinkeinoviranomaisen käytettäväksi osoitettujen määrärahojen rajoissa. Työ- ja elinkeinoviranomaisen on myös seurattava työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman toteutumista ja osaltaan huolehdittava palveluprosessin etenemisestä.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan työnvälityksellä edistetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamista siten, että avoimet työpaikat täyttyvät ja työtä hakevat saavat työtä nopeasti. Saman luvun 2 §:n 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinotoimisto etsii ja tarjoaa työnhakijalle sopivia työpaikkoja. Työ- ja elinkeinotoimisto arvioi työpaikan sopivuuden työnhakijalle ottaen huomioon työnhakijan ammatillisen osaamisen, työhistorian, koulutuksen ja työkyvyn.

Työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 3 §:n mukaan työnhakijalla on oikeus työllistymissuunnitelmaan siten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) säädetään. Etuuden saajan yleisenä velvollisuutena on hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta, antaa työ- ja elinkeinotoimistolle ammatillista osaamistaan, työhistoriaansa, koulutustaan ja työkykyään koskevat tiedot ja selvitykset, toteuttaa yhdessä työ- ja elinkeinotoimiston kanssa laadittua työllistymissuunnitelmaa sekä tarvittaessa hakeutua ja osallistua työllistymistään edistäviin palveluihin ja toimenpiteisiin.

ELY-keskus on viitannut myös työ- ja elinkeinoministeriön ohjeeseen julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ja asetuksen soveltamisesta. Ohjeen mukaan työtarjous työnhakijalle on henkilökohtaista, asiantuntijan harkintaan perustuvaa työnvälityspalvelua. Työnhakijoilla on velvollisuus ottaa vastaan kokoaikatyötä työttömyysetuuden saamiseksi. Työtarjouksia on tehtävä kaikille asiakkaille, ja niiden on oltava asiakkaan työllistymissuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden mukaisia.

Edellä mainitun ohjeen mukaan TE-toimiston tulee heti työnhaun alkaessa varmistaa, että työnhakija tietää, miten hänen tulee menetellä työtarjouksen saatuaan, ja että työnhakija tuntee lainminlynneistä mahdollisesti aiheutuvat seuraamukset. Asiakkuuteen ja työttömyysturvaan liittyvistä menettelytavoista ja velvollisuuksista, muun muassa työtarjouksen merkityksestä ja työstä kieltäytymisen seuraamuksista, kerrotaan TE-palvelujen verkkosivustolla. Nämä asiat tulee varmistaa alkukartoituksen tai haastattelun yhteydessä.

Ohjeessa on todettu, että työnhakija saa työtarjouksen 1-luokan iPost -lähetyksenä (entinen eKirje), ja hänen on otettava yhteys työnantajaan tarjouksessa ilmoitettuun määräpäivään mennessä. Työtarjouksiin ei vakuutusosastoituksen ratkaisukäytännön mukaan sovelleta hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaista seitsemän päivän tiedoksisaantiaikaa. Työtarjouksessa työnhakija veloitetaan ilmoittamaan TE-toimistoon määräpäivään mennessä yhteydenotostaan työnantajaan. Jos työnhakijan ilmoitusta TE-toimistoon ei ole tullut määräpäivään mennessä, asiakkaalle lähetetään selvityspyyntö ja etuuden maksajalle ilmoitetaan asian selvittämisestä tiedotteella OF1. Jos työnhakija kieltäytyy tarjotusta työstä, ei ota yhteyttä työnantajaan tai muulla tavalla aiheuttaa omalla menettelyllään esimerkiksi työhaastattelussa sen, ettei työsuhdetta synny, työnhakijalta pyydetään selvitystä asiasta ja TE-toimisto ratkaisee, tuleeko työnhakijalle asettaa jokin työttömyysturvalaissa säädetty seuraamus.

ELY-keskus on todennut lausunnossaan, että työnhakijan yleisenä velvollisuutena on hakea työtä ja työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuutena on tarjota työtä. Työttömyysetuutta saadakseen työnhakijan on aktiivisesti haettava työtä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kantelijalla oli ollut reagointiaikaa kaikkiin kolmeen vuonna 2020 tehtyyn työtarjoukseen. Työtarjous, joka kantelijalle oli tehty 1.7.2020, tuotti tulosta, koska kantelija työllistyi tarjottuun työpaikkaan.

Kantelijan mukaan hän sai 1.7.2020 lähetetyn työtarjouksen 6.7.2020 ja hakuaika päättyi 8.7.2020. Huomioon ottaen postinkulun vaatima aika työnhakijalle on joka tapauksessa jäänyt aikaa työtarjoukseen vastaamiselle vain enintään muutama arkipäivä.

Totean, että TE-toimiston tulisi nyt kysymyksessä olevan kaltaisesta työpaikasta ilmoittaessaan olla yhteydessä työhakijaan henkilökohtaisesti esimerkiksi puhelimitse. Näin varmistetaan työnhakijan tosiasiallinen mahdollisuus hakea työpaikkaa. Asialla on työnhakijoille erityistä merkitystä ottaen huomioon työtarjoukseen vastaamatta jättämisestä mahdollisesti aiheutuvat taloudelliset seuraamukset. Tämä myös vastaisi edellä lainatun soveltamisohjeen luonnehdintaa työtarjouksesta työnhakijalle tehdystä henkilökohtaisesta, asiantuntijan harkintaan perustuvasta työnvälityspalvelusta.

Saadusta selvityksestä ei ilmene, että kantelijaa olisi yritetty tavoittaa puhelimitse tai tekstiviestillä kyseiseen työtarjoukseen liittyen, kuten selvityksestä ilmenevässä aiemmassa tilanteessa oli menetelty. Pidän tässä tapauksessa kirjeitse kantelijalle lähetettyyn työtarjoukseen vastaamiselle jäänyttä enintään muutaman arkipäivän aikaa riittämättömänä.

Toimenpiteet

Saatan edellä esittämäni näkemykset työtarjouksiin vastaamiselle varatun määrääjän riittävästä pituudesta ja yhteydenottotavasta työnhakijaan TE-toimiston tietoon.

Tässä tarkoituksessa lähetän päätökseni TE-toimistolle.

Päätös lähetetään tiedoksi ELY-keskukselle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Irma Tolmunen